

Complexnummer: 514125

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Generaal de Bons kazerne

Aantal complexonderdelen

11

Monumentnummers van complexonderdelen

514126, 514127, 515530, 515531, 515532, 515533, 515534, 515535, 515536, 515537, 515538

Woonplaats

Velp

Gemeente

Land van Cuijk

Provincie

Noord-Brabant

Locatie van het hoofdobject

Jac Marisplein 1, 5363 VM te Velp

Complexomschrijving

Inleiding

Aan de zuidwestelijke zijde van Grave ligt, buiten de bebouwde kom, de GENERAAL DE BONS KAZERNE, een complex van militaire gebouwen in expressionistische stijl, gegroepeerd rond de exercitie- of appèlplaats, dat dateert uit 1938-'39. De naoorlogse gebouwen vallen buiten de rijksbescherming. Deze gebouwen zijn, behalve de aan de appèlplaats staande manschappen-eetzaal, alle ten zuiden en ten oosten van het vooroorlogse complex gelegen.

De bouw van de kazerne is een direct gevolg van de aanleg van de Peel-Raamstelling, die ter plaatse direct ten oosten van de Generaal de Bonskazerne is gesitueerd. Om deze en andere gevechtstellingen te bemannen werd in 1938 een wijziging in de dienstplichtwet doorgevoerd, waardoor meer dienstplichtigen langer in dienst zouden zijn. Uitbreiding van bestaande kazernes en bouw van nieuwe was daartoe noodzakelijk. Voor de infanterie werden zestien nieuwe kazernes volgens één grondplan in twee varianten gebouwd, waarvan twaalf bestemd voor één bataljon, en vier voor twee bataljons. Grave, bestemd voor 1.200 man, behoort tot de laatste groep.

De voorbereiding voor de bouw, inclusief het ontwerp van tekeningen en bestekken, diende binnen een periode van zes maanden te gebeuren. Daarom werd al het werk centraal door de Genie gedaan, in samenwerking met de Eerstaanwezend Ingenieurs ter plaatse. Met het ontwerp werd de Kapitein der Genie A.G.

Boost belast. In het allerlaatste stadium werd deze voor de architectonische detaillering geadviseerd door prof. ir. R.L.A. Schoenmaker en prof N. Landsdorp. Zuinigheid was het devies. Wat de architectuur betreft is het geheel dan ook zeer sober uitgevoerd. Zo mochten

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

de daken een hellingsgraad van maximaal 31 graden hebben. Opvallend is de doelmatigheid van de indeling van zowel terrein als de gebouwen. De verschillende gebouwen staan dicht bij elkaar, gegroepeerd rond de rechthoekige centrale appèlplaats. Om kosten te besparen was het terrein zo klein mogelijk gehouden.

Na de Tweede Wereldoorlog is de appèlplaats aan de noordelijke zijde verkleind vanwege de aanleg van een weg en een parkeerplaats. Aan de zuidelijke zijde is de plaats door de bouw van een nieuwe manschappen-eetzaal (omstreeks 1950) eveneens enigszins verkleind. Aan de noordelijke zijde van het kazerneterrein staan de belangrijkste gebouwen gegroepeerd. Hier vindt men, langs de Generaal de Bonsweg, van west naar oost gebouw C, waar in 1939 de wachtcommandant en de medische dienst gehuisvest was (thans medische dienst) (1), de magazijnen T1 en T2 (tevens voormalige kapel) (2), de voormalige noordelijke hoofdingang met wachthuis (thans leegstaand) (3), het monument voor De Bons (4), het gebouw B van de kazernecommandant (thans kantoor) (5), en de officierskantine A (thans filmzaal, manschappenmess en kantoor) (6). De westelijke en oostelijke zijde van de appèlplaats worden ingenomen door het zestal grote legeringsgebouwen D1, D2, E1, E2, G en F (7). Ook deze gebouwen behoren tot de oorspronkelijke opzet van de kazerne. Thans vervullen zij nog grotendeels de oorspronkelijke functie. Bijzonder zijn de privaatgebouwen O, Q, N, en P, die aan de westelijke en oostelijke grens van het terrein staan. Thans vervullen ze meestal de functie van magazijn (8). Aan de zuidelijke zijde van de appèlplaats staat het keukengebouw met onderliggende stookkelder ('de bunker') en aangebouwde badhuizen, waarvan de oostelijke vleugel nog geheel in oorspronkelijke staat is (9). In de noordwestelijke hoek van de kazerne is voorts een klein pompstation voor de watervoorziening gesitueerd (10). De kazerne betreft stroom via twee transformatorhuisjes R en S, gelegen aan de westelijke en oostelijke rand van het terrein (11).

De kazerne was bestemd voor het tweede bataljon van het vijftiende regiment infanterie, eind 1939 gevolgd door het derde bataljon van het veertiende regiment infanterie. Tijdens de Tweede Wereldoorlog trok het Duitse leger in de gebouwen.

Thans zijn in de kazerne een opleidingscentrum voor onderofficieren, een transportcompagnie, een beveiligingscompagnie en een aanvullingsplaatsbataljon ondergebracht.

Waardering

Het kazernecomplex is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorisch belang als voorbeeld van een bestuurlijke en strategische ontwikkeling, namelijk de stichting van een kazerne als onderdeel van de Peel-Raamstelling, een belangrijk onderdeel van de landsverdediging, en als voorbeeld van de typologische ontwikkeling van kazernes in het Interbellum. Architectuurhistorisch is het van belang vanwege de stijl die door de bureaus der genie werd toegepast en wegens het materiaalgebruik. Het is van belang vanwege de situering, verbonden met de strategische ontwikkeling van de aloude vestingstad Grave.

Het is belangrijk vanwege de gaafheid van in- en exterieur en de complete typologische reeks van gebouwen voor diverse functies. Het is zeldzaam als voorbeeld van een tweebataljons Boostkazerne.

---

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 514126

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	14 april 2000
Kadaster deel/nr	82672/103

Woonplaats*		Gemeente*		Provincie*			
Velp		Land van Cuijk		Noord-Brabant			
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Jac Marisplein	1			5363 VM	Velp		
Jac Marisplein	2			5363 VM	Velp		
Jac Marisplein	3			5363 VM	Velp		
Jac Marisplein	4			5363 VM	Velp		
Jac Marisplein	5			5363 VM	Velp		
Jac Marisplein	6			5363 VM	Velp		
Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding		Grondperceel		
Grave	E				2514		
Grave	E	2518	A3				

Omschrijving**

Inleiding

Gebouw C was oorspronkelijk in gebruik bij de WACHTCOMMANDANT en de MEDISCHE DIENST. Het dateert uit 1939, vertoont Expressionistische vormen en is nagenoeg in oorspronkelijke staat.

Omschrijving

Het tweelaags gebouw heeft een U-vormige plattegrond en de anderhalfsteens muren zijn opgetrokken in verschillende kleuren baksteen. Het gebouw wordt gedekt door een samengesteld schilddak, belegd met verbeterde Hollandse pannen en heeft een fors overstek. De gevels zijn geleed met betonnen banden en lijsten. Tegen de noordelijke gevel is een met kiezels gevulde, over de gehele breedte van de gevel doorgetrokken bloembak gemetseld. Tegen de oostelijke gevel staat een luifel op betonnen kolommen. Aan de noordelijke zijde, naast de poort (2), wordt deze galerij afgesloten door de halfronde eenlaags erker onder platdak van de wachtcommandant. Het gebouw heeft opgeklampte deuren en kozijnen met een ijzeren roedenverdeling en een klein openslaand boven- en onderlicht.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Markante elementen in het gebouw is de drielaags trappenhal aan de oostelijke zijde. Deze is boven de rondbogige ingangspartij voorzien van een over de gehele hoogte overhoeks geplaatste glas-in-lood schacht, bekroond door een uurwerk (Koninklijke Eijsbouts, 1939). De zuidelijke gevel heeft een eenvoudige ingangspartij onder luifel, bestaande uit een opgeklampte vleugel deur. De zuidelijke achterbouw is, in tegenstelling tot de noordelijke en oostelijke vleugel, eenlaags. De aan de straatzijde tegen de noordelijke gevel aangebrachte tekst met de naam van de kazerne: "Generaal de Bons / kazerne", is zoals bij de andere kazernes uit deze serie vervaardigd van met de hand gesmede, deels opengewerkte ijzeren letters.

Het zeer sober uitgevoerde interieur is gerenoveerd maar heeft nog de oorspronkelijke indeling. Van belang zijn onder meer de oorspronkelijke betonnen vloeren, houten kappen en de resterende panelen kastdeuren.

Waardering

Het kazernegebouw C is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorisch belang als voorbeeld van een bestuurlijke en strategische ontwikkeling, namelijk de stichting van een kazerne als onderdeel van de Peel-Raamstelling, een belangrijk onderdeel van de landsverdediging, en als voorbeeld van de typologische ontwikkeling van kazernes in het interbellum. Architectuurhistorisch is het van belang vanwege de stijl die door de bureaus der genie werd toegepast en wegens het materiaalgebruik en de rijke detaillering. Het is van belang vanwege de situering, verbonden met de strategische ontwikkeling van de aloude vestingstad Grave. Het is belangrijk vanwege de gaafheid van in- en exterieur.

Hoofdcategorie

Verdedigingswerken en militaire gebouwen

Subcategorie

Militair verblijfsgebouw

Functie

Kazerne

Monumentnummer*: 514127

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	14 april 2000
Kadaster deel/nr	82672/64

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*
Velp	Land van Cuijk	Noord-Brabant

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Grave	E			2514

Omschrijving**

Inleiding

In de noordoostelijke hoek van het terrein staat gebouw A, het voormalige KANTINEGEBOUW, tegenwoordig in gebruik als manschappenkantine, filmzaal en kantoren. Het gebouw dateert uit 1939 en vertoont Expressionistische vormen. Het is na de Tweede Wereldoorlog verschillende malen gerenoveerd. Aan de zuidelijke gevel is in deze periode een nieuwe vleugel aangebouwd.

Beschrijving Het gebouw heeft een L-vormige plattegrond en bestaat uit een westelijke vleugel van twee bouwlagen, met aan de zuidelijke zijde één bouwlaag, en een noordelijke vleugel van één bouwlaag. Het gebouw wordt gedekt door overstekende schilddaken met verbeterde Hollandse pannen. Zoals de andere gebouwen zijn de anderhalfsteens gevels gemetseld in verschillende kleuren baksteen en worden ze geleed door kunststenen lijsten. Ook hier treft men de ijzeren kozijnen en vensters aan, gedeeltelijk uitgevoerd met een roedenverdeling met openslaand boven- en onderlicht. Karakteristieke architectonische details zijn de rondlichten, het rondbogige gangsportiek met oorspronkelijke lantaarn en het balkon met smeedijzeren hekwerk op de etage, aan de noordelijke zijde gesteund door een bakstenen pijler op kunststenen uitkraging. De eenlaags noordelijke vleugel heeft in de westelijke gevel een openslaande vleugeldeur met boven de kunststenen latei een ijzeren bovenlicht met roedenverdeling. Het interieur is verschillende malen gerenoveerd maar heeft verschillende oorspronkelijke elementen, waaronder het trappenhuis, behouden.

Waardering

Het kazernegebouw A is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorisch belang als voorbeeld van een bestuurlijke en strategische ontwikkeling, namelijk de stichting van een kazerne als onderdeel van de Peel-Raamstelling, een belangrijk onderdeel van de landsverdediging, en als voorbeeld van de typologische ontwikkeling van kazernes in het interbellum. Architectuurhistorisch is het van belang vanwege de stijl die door de bureaus der genie werd toegepast en wegens het materiaalgebruik. Het is van belang vanwege de situering, verbonden met de strategische ontwikkeling van de aloude vestingstad Grave. Het is belangrijk vanwege de gaafheid van in- en exterieur. Het object heeft belang als onderdeel van een groter geheel, dat cultuurhistorisch, architectuurhistorisch en stedenbouwkundig van nationaal belang is.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Hoofdcategorie

Verdedigingswerken en militaire gebouwen

Handelsgebouwen, opslag- en transportgebouwen

Subcategorie

Militair verblijfsgebouw

Opslag

Functie

Kazerne

Magazijn

Monumentnummer*: 515530

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	14 april 2000
Kadaster deel/nr	82627/134

Woonplaats*		Gemeente*		Provincie*			
Velp		Land van Cuijk		Noord-Brabant			
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Jac Marisplein	7			5363 VM	Velp		
Jac Marisplein	8			5363 VM	Velp		
Kadastrale gemeente*		Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding		Grondperceel	
Grave		E				2514	
Grave		E	2518	A13			
Grave		E	2518	A14			

Omschrijving**

Inleiding

Direct ten zuiden van gebouw C (1) staat een tweetal vrijstaande gebouwtjes T1 en T2 uit 1939, die oorspronkelijk de functie van MAGAZIJNEN EN STALLING hebben gehad. Ze hebben Expressionistische vormen. Na de Tweede Wereldoorlog heeft T2 geruime tijd als kapel gefunctioneerd. Na de Tweede Wereldoorlog zijn de gebouwtjes verschillende keren gerenoveerd.

Tegenwoordig zijn in de gebouwen een bar en een hobbyclub ondergebracht.

Omschrijving

T1 is een eenlaags gebouw onder samengesteld schilddak met verbeterde Hollandse pannen en heeft een samengestelde rechthoekige plattegrond. De in verschillende kleuren opgetrokken, aan de zuidelijke zijde gedeeltelijk vernieuwde bakstenen anderhalfsteens gevels zijn geleed door kunststenen lijsten en banden. In het midden van het gebouw was oorspronkelijk een boven een kelder gelegen kantoortje gevestigd. Deze kelder had in de zuidelijke gevel grote, met smeedijzeren diefijzers beschermde keldervensters. Van belang zijn verder de oorspronkelijke ijzeren kozijnen met openslaand onder- en bovenlicht en de opgeklampte vleugelpoorten met bovenlichten.

In het interieur zijn onder meer van belang de oorspronkelijke houten leuning van de trap naar de kelder (met strichilimotief), de

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

zinken plantenbakken aldaar, en de open houten kap, bestaande uit een eenvoudig hangwerk.

Het vrijstaande gebouw T2 is haaks op T1 aan de noordelijke zijde gesitueerd. Het eenlaags gebouw heeft een rechthoekige plattegrond en een schilddak, belegd met verbeterde Hollandse pannen. De anderhalfsteens bakstenen gevels hebben kleine ijzeren lichten.

Waardering

De kazernegebouwen T1 en T2 zijn van algemeen belang. Ze hebben cultuurhistorisch belang als voorbeeld van een bestuurlijke en strategische ontwikkeling, namelijk de stichting van een kazerne als onderdeel van de Peel-Raamstelling, een belangrijk onderdeel van de landsverdediging, en als voorbeeld van de typologische ontwikkeling van kazernes in het interbellum. Architectuurhistorisch zijn ze van belang vanwege de stijl die door de bureaus der genie werd toegepast en wegens het materiaalgebruik. Ze zijn van belang vanwege de situering, verbonden met de strategische ontwikkeling van de aloude vestingstad Grave. Ze zijn belangrijk vanwege de gaafheid van in- en exterieur.

Hoofdcategorie

Verdedigingswerken en militaire gebouwen

Subcategorie

Militair verblijfsgebouw

Functie

Kazerne

Monumentnummer*: 515531

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	14 april 2000
Kadaster deel/nr	82627/149

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*
Velp	Land van Cuijk	Noord-Brabant

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Grave	E			2514

Omschrijving**

Inleiding

De voormalige HOOFDINGANG van de Generaal de Bonskazerne is gelegen aan de noordelijke zijde van het terrein, aan de gelijknamige weg. Het object in Expressionistische stijl, daterend uit 1939, bestaat uit een langs de Generaal de Bonsweg staande muur met hekwerk, met tussen de gebouwen B (5) en C (1) een poort en een wachthuisje. Thans is de hoofdingang aan de westelijke zijde van het terrein gelegen. Omstreeks 1970 is de ingang gerenoveerd.

Omschrijving

De muur met hekwerk scheidt het kazerne-terrein van de straat.

Deze bestaat uit met kunststenen dekplaten bekroonde bakstenen pijlers, die door een ca. één meter hoge borstwering verbonden worden. Tussen de pijlers zijn boven deze borstwering buisframes met traliewerk gemonteerd. Omstreeks 1970 zijn de oorspronkelijke lantaarns op de pijlers van de poort vervangen.

De ingangspartij ligt iets terug van de weg en bestaat uit een ijzeren vleugelpoort voor motorverkeer en een naastgelegen smalle poort voor voetgangers, beide gehangen aan bakstenen pijlers op betonnen sokkels. De pijlers zijn daardoor hoger dan alle andere. Het eenmans wachthuis heeft een rechthoekige plattegrond en aan de poortzijde een ver overstekend betonnen lessenaardak.

In de zuidelijke en noordelijke gevel is een hoog en smal licht aangebracht. Aan de westelijke (poort-)zijde is het gebouwtje geheel geopend.

Waardering

De voormalige hoofdingang is van algemeen belang. Het gebouw heeft cultuurhistorisch belang als voorbeeld van een bestuurlijke en strategische ontwikkeling, namelijk de stichting van een kazerne als onderdeel van de Peel-Raamstelling, een belangrijk onderdeel van

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

de landsverdediging, en als voorbeeld van de typologische ontwikkeling van kazernes in het interbellum. Architectuurhistorisch is het van belang vanwege de stijl die door de bureaus der genie werd toegepast en wegens het materiaalgebruik. Het is van belang vanwege de situering, verbonden met de strategische ontwikkeling van de aloude vestingstad Grave. Het is belangrijk vanwege de gaafheid van in- en exterieur.

Hoofdcategorie

Verdedigingswerken en militaire gebouwen

Subcategorie

Militair verblijfsgebouw

Functie

Kazerne

Monumentnummer*: 515532

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	14 april 2000
Kadaster deel/nr	82627/158

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*		
Velp	Land van Cuijk	Noord-Brabant		
Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Grave	E			2514

Omschrijving**

Inleiding

In het verlengde van de poort staat, aan de rand van de appèlplaats, het ongesigioneerde MONUMENT voor generaal De Bons, daterend uit omstreeks 1940.

Omschrijving

Het bakstenen, symmetrisch opgebouwde object bestaat uit een tweetal getrappt gemetselde bakken, door inzwenkend muurwerk verbonden met het opstaande monument. Het opstaande deel heeft kunststenen vormstukken, waarboven het metselwerk zich trapsgewijze verjongt. Het monument als de achterstaande bakstenen pijler worden bekroond door een kunststenen dekplaat met overstek. Aan de voorzijde van het monument is een geglazuurd terracotta laagrelief met een afbeelding van een wapenschild met een naar links springend hert, bekroond door een helm met vizier, springend hert en florale motieven.

Onder het reliëf de tekst: "Generaal Majoor / Andreas de Bons / geb. in Zwitserland / 9 november 1719 / overleden te Nijmegen / begraven aldaar 19 november 1800 / commandant van de vesting Grave / van april 1765 tot 30 dec. 1794 / Heldhaftig verdediger tijdens / het beleg door de Fransen / van 20 oct. tot 30 dec. 1794".

Waardering

Het monument voor generaal De Bons is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorisch belang als herinnering aan de naamgever van een kazerne die een voorbeeld is van een bestuurlijke en strategische ontwikkeling, namelijk de stichting van een kazerne als onderdeel van de Peel-Raamstelling, een belangrijk onderdeel van de landsverdediging. Het is van belang vanwege de situering, verbonden met de strategische ontwikkeling van de aloude vestingstad Grave.

Hoofdcategorie	Subcategorie	Functie
----------------	--------------	---------

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Verdedigingswerken en militaire gebouwen

Militair verblijfsgebouw

Kazerne

Monumentnummer*: 515533

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	14 april 2000
Kadaster deel/nr	82627/89

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*					
Velp	Land van Cuijk	Noord-Brabant					
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Maximiliaan de Manstraat	1			5363 VN	Velp		
Maximiliaan de Manstraat	3			5363 VN	Velp		
Maximiliaan de Manstraat	5			5363 VN	Velp		
Maximiliaan de Manstraat	7			5363 VN	Velp		
Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding		Grondperceel		
Grave	E				2514		
Grave	E	2518	A2				

Omschrijving**

Inleiding

Gebouw B werd oorspronkelijk gebouwd als REGIMENTSBUREEL in Expressionistische stijl en is gelegen tussen de Generaal de Bonsweg en de appèlplaats, aan de noordelijke zijde van het terrein. Het gebouw dateert uit 1939 en heeft vanwege de functie net als A (6) en C (1) een iets rijkere decoratie dan de overige gebouwen. In 1992 is het gebouw gerenoveerd en het zal in gebruik worden genomen als kantoor voor de kazernecommandant.

Omschrijving

Het tweelaags gebouw heeft een samengestelde plattegrond, die globaal bestaat uit een T-vormig hoofdgebouw met een eenlaags L-vormige aanbouw aan de zuidoostelijke zijde en een geschakelde, eenlaags rechthoekige aanbouw aan de noordoostelijke zijde. Het gebouw wordt gedekt door schilddaken met verbeterde Hollandse pannen. De gevels zijn zoals elders gemetseld in verschillende kleuren baksteen en worden geleed door kunststenen lijsten. Evenals de andere gebouwen zijn in de anderhalfsteens muren ook hier opgeklampte deuren en ijzeren kozijnen met roedenverdeling en openslaand boven- en onderlicht toegepast. In de oostelijke gevel een paneeldeur onder rondboog.

Het hogere tweelaags hoofdgebouw valt op door een rijkere detaillering. Zo zijn aan de (noordelijke) straatzijde van het gebouw over

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

de gehele breedte van de verdieping ijzeren openslaande deuren, rondlichten en een Frans balkon met smeedijzeren hekwerk toegepast. Het trappenhuis in de westelijke gevel heeft lichten over de volle hoogte en een onderliggend portiek met brede overstekende luifel en een gemetselde bak. Het interieur is gerenoveerd maar heeft verschillende oorspronkelijke elementen behouden, waaronder het trappenhuis.

Waardering

Het kazernesgebouw B is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorisch belang als voorbeeld van een bestuurlijke en strategische ontwikkeling, namelijk de stichting van een kazerne als onderdeel van de Peel-Raamstelling, een belangrijk onderdeel van de landsverdediging, en als voorbeeld van de typologische ontwikkeling van kazernes in het interbellum. Architectuurhistorisch is het van belang vanwege de stijl die door de bureaus der genie werd toegepast en wegens het materiaalgebruik en de rijke detaillering. Het is van belang vanwege de situering, verbonden met de strategische ontwikkeling van de aloude vestingstad Grave. Het is belangrijk vanwege de gaafheid van in- en exterieur.

Hoofdcategorie

Verdedigingswerken en militaire gebouwen

Subcategorie

Bijgebouwen

Functie

---

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 515534

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	14 april 2000
Kadaster deel/nr	82627/100

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>					
Velp	Land van Cuijk	Noord-Brabant					
<i>Straat*</i>	<i>Nr*</i>	<i>House letter*</i>	<i>Toev.*</i>	<i>Postcode*</i>	<i>Woonplaats*</i>	<i>Situering</i>	<i>Locatie</i>
Intendanceplantsoen	1		02	5363 VZ	Velp		
Intendanceplantsoen	1		01	5363 VZ	Velp		
<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>		<i>Appartement aanduiding</i>		<i>Grondperceel</i>	
Grave	E					2514	
Grave	E					2515	

Omschrijving**

Inleiding

Het grootste deel van het vooroorlogse kazerneterrein wordt ingenomen door de zes LEGERINGSGEBOUWEN D1 en D2, E1 en E2, F en G, die aan de westelijke en oostelijke zijde van de appèlplaats liggen. In de gebouwen, die Expressionistische vormen tonen en als eerste in 1938-'39 werden opgetrokken, waren de manschappen en officieren gelegerd. Elk gebouw bood plaats aan 200 personen, verdeeld over tien kamers. Opvallend is dat de gebouwen in 1939 al voorzien waren van centrale verwarming. Na de Tweede Wereldoorlog zijn de gebouwen verschillende malen gerenoveerd. Een aantal is nog steeds in gebruik als logiesgebouw. F functioneert tegenwoordig als school.

Omschrijving

De gebouwen zijn globaal genomen identiek, zij het dat D1 en 2 in spiegelbeeld ten opzichte van de gebouwen E1 en 2 (aan de overzijde van de appèlplaats) gelegen zijn. F en G liggen ten zuiden van respectievelijk D1 en E1 en zijn axiaal-symmetrisch met deze opgezet. Vermeld moet worden dat F en G iets groter zijn dan D en E: de vertrekken aan de zuidelijke zijde van de trappenhuizen zijn groter. De tweelaags gebouwen hebben een rechthoekige plattegrond met aan de oostelijke danwel westelijke gevel een getrapte hoek.

Opvallendste elementen zijn de drielaags trappenhuizen, met boven de luifel over de volle hoogte aangebrachte lichten. De noordelijke, danwel zuidelijke aanbouwen zijn eenlaags. De gebouwen worden gedekt door samengestelde schilddaken met

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

verbeterde Hollandse pannen en een fors overstek. Op het dak staan verschillende houten dakkapellen. De anderhalfsteens gevels zijn opgetrokken in verschillende kleuren baksteen en geled door kunststenen lijsten. De vensters zijn de voor het complex gebruikelijke: ijzeren vensters met een roedenverdeling met openslaand boven- en onderlicht.

Van een aantal vensters is de indeling gedeeltelijk vervangen.

De deuren in de geprononceerde trappenhuizen zijn opgeklampte vleugeldeuren met ijzeren stootplaten, geflankeerd door verticale rechthoekige lichten.

Ook deze gebouwen zijn gerenoveerd, maar desondanks zijn een aantal oorspronkelijke elementen behouden gebleven, waaronder de betonnen, met granito afgewerkte vloeren in de manschappenkamers, de houten dakspanten, de trappenhuizen met smeedijzeren balustrades, de hallen met tussendeuren met ijzeren stootplaten. Links en rechts hebben de vetrekken nog de authentieke paneeldeuren en kastdeuren. Ook de indeling van de gebouwen is nagenoeg geheel oorspronkelijk. Tijdens de renovaties is in de gebouwen sanitair aangebracht.

Waardering

De legeringsgebouwen van de kazerne zijn van algemeen belang.

Ze hebben cultuurhistorisch belang als voorbeeld van een bestuurlijke en strategische ontwikkeling, namelijk de stichting van een kazerne als onderdeel van de Peel-Raamstelling, een belangrijk onderdeel van de landsverdediging, en als voorbeeld van de typologische ontwikkeling van kazernes in het interbellum. Architectuurhistorisch zijn ze van belang vanwege de stijl die door de bureaus der genie werd toegepast en wegens het materiaalgebruik. Het geheel is van belang vanwege de situering, verbonden met de strategische ontwikkeling van de aloude vestingstad Grave. Het is belangrijk vanwege de gaafheid van in- en exterieur.

Hoofdcategorie

Verdedigingswerken en militaire gebouwen

Subcategorie

Bijgebouwen

Functie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 515535

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	14 april 2000
Kadaster deel/nr	82627/111

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*					
Velp	Land van Cuijk	Noord-Brabant					
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Intendanceplantsoen	1		81		Velp		
Intendanceplantsoen	1		04	5363 VZ	Velp		
Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding		Grondperceel		
Grave	E				2313		
Grave	E				2514		

Omschrijving**

Inleiding

De PRIVAATGEBOUWEN O, Q, N en P liggen aan de westelijke en oostelijke zijde van het terrein. De toiletgebouwen dateren uit 1938-'39 en werden met de legeringsgebouwen het eerste gebouwd. In verband met de hygiëne werden de toiletten niet in de legeringsgebouwen gesitueerd, maar, behalve bij D1 en E1, in een klein gebouwtje naast het legeringsgebouw. Na de Tweede Wereldoorlog hebben de gebouwtjes hun functie verloren. Thans staan ze leeg of zijn ze in gebruik voor opslag.

Omschrijving

De eenlaags gebouwtjes N en O hebben een rechthoekige plattegrond, terwijl die van P en Q vierkant is. N en O worden gedekt door een schilddak, P en Q door een tentdak. Beide zijn gedekt met verbeterde Hollandse pannen. De gevels zijn gemetseld in baksteen en hebben aan de zijde van de legeringsgebouwen een portiek, van waaruit men het interieur kan bereiken.

In alle gevallen is dit interieur gewijzigd. Licht treedt toe vis hoog in de gevel geplaatste rechthoekige lichten, voorzien van ijzeren kozijnen.

Waardering

De privaatgebouwen van de kazerne zijn van algemeen belang. Ze hebben cultuurhistorisch belang als voorbeeld van een bestuurlijke en strategische ontwikkeling, namelijk de stichting van een kazerne als onderdeel van de Peel-Raamstelling, een belangrijk onderdeel

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

van de landsverdediging, en als voorbeeld van de typologische ontwikkeling van kazernes in het interbellum. Architectuurhistorisch zijn ze van belang vanwege de stijl die door de bureaus der genie werd toegepast en wegens het materiaalgebruik. Het geheel is van belang vanwege de situering, verbonden met de strategische ontwikkeling van de aloude vestingstad Grave. Het is belangrijk vanwege de gaafheid van in- en exterieur.

Hoofdcategorie

Verdedigingswerken en militaire gebouwen

Subcategorie

Bijgebouwen

Functie

Monumentnummer*: 515536

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	14 april 2000
Kadaster deel/nr	82627/115

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Velp	Land van Cuijk	Noord-Brabant

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Grave	E			2514
Grave	E	2518	A9	
Grave	E	2518	A10	

*Omschrijving***

Inleiding

Het KEUKENGEBOUW met CENTRALE C.V-RUIMTE, BADHUIS EN

ONDEROFFICIERSEETZAAL dateert uit 1939 en sluit de appèlplaats aan de

zuidelijke zijde af. Het ontwerp van dit gebouw in Expressionistische stijl bracht zowel technisch als architectonisch de grootste problemen met zich mee. Omstreeks 1960 is de eetzaal in noordelijke richting vergroot; deze aanbouw valt buiten de bescherming. De keuken en ook de stookkelder is meerdere keren gerenoveerd. Tegenwoordig is in het gebouw behalve de stookkelder en de keuken de manschappen- en onderofficiereetzaal en het instructiefilmlokaal ondergebracht.

Omschrijving

Het één- en anderhalflaags gebouw, dat een kruisvormige plattegrond heeft en waarvan het exterieur wordt gedomineerd door de twee markante bakstenen schoorstenen, bestaat uit drie onderdelen: de douche-inrichting, de keuken met aangrenzende eetzaal en de stookkelder. De laatste heeft een rechthoekige plattegrond en ligt in het verlengde van de appèlplaats. In een deel van de kelder is een provisiekelder ondergebracht. De constructie (ook wel de 'bunker' genaamd) bestaat uit gewapend betonnen kolommen die een dito vloer torsen. Boven het noordelijke deel van de kelder is de keuken gesitueerd. In de anderhalfsteens bakstenen gevels zijn nagenoeg alle oorspronkelijke ijzeren kozijnen bewaard gebleven. De samengestelde schilddaken van het complex zijn gedekt met verbeterde Hollandse pannen. De zijvleugels aan de oostelijke en westelijke kant hebben oorspronkelijk de functie van douche-inrichting gehad. Ook deze eenlaags, in plattegrond rechthoekige gebouwen hebben anderhalfsteens gevels met hoog geplaatste ijzeren, rechthoekige lichten. De westelijke vleugel is inmiddels omgebouwd tot filmzaal, maar de oostelijke heeft nog de oorspronkelijke inrichting. Onder

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

de open houten kap (met een eenvoudig hangwerk), waarin halverwege het dakvlak een omlopende reeks lichten is aangebracht, is in rijen van ca. tien stuks een dertigtal oorspronkelijke douchecabines te zien. Deze bestaan uit een doucheruimte en een kleedportaal. Naast de noordelijke toegang is er een tweede deur in de oostelijke gevel, die

toegang geeft tot een afgescheiden douchruimte met ca. tien cabines, alsmede, getuige de resterende mengkranen, een tweetal badkamers. De gehele ruimte heeft nog de authentieke c.v.-radiatoren.

Waardering

Het keukengebouw van de kazerne is van algemeen belang. Het heeft

cultuurhistorisch belang als voorbeeld van een bestuurlijke en strategische

ontwikkeling, namelijk de stichting van een kazerne als onderdeel van de Peel-Raamstelling, een belangrijk onderdeel van de landsverdediging, en als voorbeeld van de typologische ontwikkeling van kazernes in het interbellum.

Architectuurhistorisch is het van belang vanwege de stijl die door de bureaus der genie werd toegepast en wegens het materiaalgebruik. Het geheel is van belang vanwege de situering, verbonden met de strategische ontwikkeling van de aloude vestingstad Grave. Het is belangrijk vanwege de gaafheid van in- en exterieur

Hoofdcategorie

Verdedigingswerken en militaire gebouwen

Subcategorie

Bijgebouwen

Functie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 515537

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	14 april 2000
Kadaster deel/nr	82627/70

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Velp	Land van Cuijk	Noord-Brabant

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Grave	K			545

Omschrijving**

Inleiding

In de uiterste noordwesthoek van het kazerneterrein staat, binnen de omheining maar door draadversperringen van de overige gebouwen gescheiden, een eenvoudig POMPGEBOUW VAN DE WATER-LEIDING uit 1939.

Omschrijving

Het eenlaags gebouwtje heeft een rechthoekige plattegrond, bakstenen gevels met ijzeren kozijnen en deur, en een tentdak met verbeterde Hollandse pannen en een overstek. Het is gesitueerd op een lichte kunstmatige verhoging en is in stijl aangepast aan de overige gebouwen op het kazerneterrein.

Waardering

Het pompgebouw van de kazerne is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorisch belang als voorbeeld van een bestuurlijke en strategische ontwikkeling, namelijk de stichting van een kazerne als onderdeel van de Peel-Raamstelling, een belangrijk onderdeel van de landsverdediging, en als voorbeeld van de typologische ontwikkeling van kazernes in het interbellum. Architectuurhistorisch is het van belang vanwege de stijl die door de bureaus der genie werd toegepast en wegens het materiaalgebruik. Het geheel is van belang vanwege de situering, verbonden met de strategische ontwikkeling van de aloude vestingstad Grave. Het is belangrijk vanwege de gaafheid van in- en exterieur.

<i>Hoofdcategorie</i>	<i>Subcategorie</i>	<i>Functie</i>
Verdedigingswerken en militaire gebouwen	Bijgebouwen	

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 515538

Status rijksmonument
Inschrijving register* 14 april 2000
Kadaster deel/nr 82627/81

Woonplaats* Velp
Gemeente* Land van Cuijk
Provincie* Noord-Brabant

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Grave	E			2313
Grave	E			2514

Omschrijving**

Inleiding

Tussen de privaat gebouwen N en P aan de oostelijke zijde en O en Q aan de westelijke zijde staan respectievelijk de TRANSFORMATORHUIZEN R en S, daterend uit 1938-'39.

Omschrijving

De kleine gebouwen hebben een rechthoekige plattegrond en worden gedekt door een schilddak met verbeterde Hollandse pannen en een overstek. De eenlaags bakstenen gevels zijn grotendeels blind maar hebben aan de zijde van de appèlplaats een vleugelpoort.

Waardering

De transformatorhuizen van de kazerne zijn van algemeen belang. Ze hebben cultuurhistorisch belang als voorbeeld van een bestuurlijke en strategische ontwikkeling, namelijk de stichting van een kazerne als onderdeel van de Peel-Raamstelling, een belangrijk onderdeel van de landsverdediging, en als voorbeeld van de typologische ontwikkeling van kazernes in het interbellum. Architectuurhistorisch zijn ze van belang vanwege de stijl die door de bureaus der genie werd toegepast en wegens het materiaalgebruik. Het geheel is van belang vanwege de situering, verbonden met de strategische ontwikkeling van de aloude vestingstad Grave. Het is belangrijk vanwege de gaafheid van in- en exterieur.

Hoofdcategorie	Subcategorie	Functie
Verdedigingswerken en militaire gebouwen	Bijgebouwen	

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument